

АНОТАЦІЯ

дисертаційного дослідження за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я»
аспіранта **Чудінов С.В.**

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор Миронюк І.С.

**Наукове обґрунтування компонентів просторового проектування для
збереження здоров'я жителів територіальної громади**

Актуальність дослідження

Просторове планування вирішує питання організації всього простору на значних територіях, де поселення займають лише незначну частину. За допомогою просторового планування вирішуються питання розвитку територій у поєднанні з основними напрямками економічного росту, міграцією населення, вимогами охорони навколишнього середовища, удосконалення соціальної інфраструктури.

Відомо, що поєднання просторового планування та збереження здоров'я – це важливий аспект сталого розвитку міст і громад. Зокрема таке поєднання реалізується у низці ключових підходів (Запорожан Л. П., Кравець Н. О., 2021; Янчук А. О., Кузніченко С. О., Околович М. Є., 2018; Лахоцька Е.Я., 2018). Це:

1. Урбаністичне середовище для фізичної активності. Де реалізуються компоненти пішохідна доступність через планування компактних кварталів із доступом до основних послуг (магазини, школи, лікарні, громадські простори); розвиток велосипедної інфраструктури; якісні громадські простори для активного відпочинку.
2. Екологічний аспект і якість повітря. Планування зелених насаджень; очищення води і контроль шуму.
3. Планування медичної інфраструктури. Доступність медичних закладів; доступність здорового харчування.
4. Соціальна взаємодія та психічне здоров'я. Громадські простори для комунікації; змішане зонування.
5. Транспорт і мобільність. Зменшення залежності від автомобілів та інклюзивність.

Плануванню підлягає вся без винятку територія держави (національний рівень), території її областей і районів (регіональний рівень), території населених пунктів (місцевий рівень). На кожному з рівнів розв'язують специфічні притаманні саме йому завдання (Сорока М. П., 2012). Саме завдяки сучасним планам і програмам можливе ефективне використання ресурсів усіх рівнів і видів, забезпечення якості середовища проживання, збереження культурної спадщини та задоволення потреб громади (Третяк А. М., 2015).

Важливим інструментом просторового проектування є геоінформаційні системи (ГІС), оскільки ГІС забезпечують інструменти для збору, аналізу, візуалізації та моделювання просторових даних, що є основою для ефективного планування територій. ГІС дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення щодо розвитку територій. Використання ГІС підвищує ефективність управління містами, покращує екологічну ситуацію та сприяє формуванню комфортного міського середовища.

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати модель використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад для підвищення ефективності моніторингу показників здоров'я населення, плануванні медико-соціальних послуг та реагуванні на виклики системи охорони здоров'я населення.

Завдання дослідження:

1. Дослідити та проаналізувати зарубіжний та національний досвід організації та функціонування програм просторового проектування для збереження та покращення здоров'я жителів територіальних громад.
2. Проаналізувати існуючий рівень використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад з метою забезпечення ключових функцій громадського здоров'я.
3. Вивчити і оцінити рівень забезпеченості та потенційну потребу кадрового забезпечення використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад.

4. Розробити та обґрунтувати модель використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад для підвищення ефективності моніторингу показників здоров'я населення, плануванні медико-соціальних послуг та реагуванні на виклики системи охорони здоров'я населення.
5. Провести попередню експертну оцінку прийнятності і ефективності запропонованої моделі використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад.
6. Розробити методичні та практичні рекомендації щодо використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад

Заплановані методи дослідження:

1. Бібліосемантичний - функціонування програм просторового проектування для збереження та покращення здоров'я жителів територіальних громад.
2. Контент-аналізу - для проведення аналізу нормативних актів, що регулюють питання розробки та використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад.
3. Соціологічний – для вивчення та аналізу структурної та організаційної спроможності і ресурсного забезпечення впровадження використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад з метою збереження і покращення здоров'я населення.
4. Медико-статистичний - для статистичної обробки матеріалів дослідження (описова та аналітична статистика)
5. Концептуального та описового моделювання - для проведення розробки та теоретичного обґрунтування моделі використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад для підвищення ефективності моніторингу показників здоров'я населення, плануванні медико-соціальних послуг та реагуванні на виклики системи охорони здоров'я населення

6. Експертних оцінок - для вивчення прийнятності і ефективності запропонованих моделі використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад.

Запланована наукова новизна дослідження:

Вперше в Україні буде:

- досліджено поточні виклики та вивчено рівень використання геоінформаційних систем, в тому числі для збору даних та аналізу показників в сфері громадського здоров'я;
- визначено основні перешкоди їх впровадження, обґрунтування і поетапне їх впровадження та застосування;
- наповнення актуальною інформацією своїх власних цифрових ресурсів, а також буде запропоновано механізм розподілу функцій і завдань в сфері громадського здоров'я на штатних працівників громад.
- розроблено використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад для підвищення ефективності моніторингу показників здоров'я населення, плануванні медико-соціальних послуг та реагуванні на виклики системи охорони здоров'я населення

Очікувана практичне значення результатів дослідження:

Розроблена модель використання геоінформаційних систем у програмах просторового проектування на рівні територіальних громад буде максимально уніфікованою для адаптації при розробці програм в умовах різних за ресурсною і кадровою забезпеченністю територіальних громад.

Практичне впровадження такої моделі забезпечить створення умов реалізації програм просторового проектування для збереження здоров'я жителів територіальної громади, що стане основою наступної успішної реалізації програм та інтервенцій в сфері громадського здоров'я, підвищення рівня та покращення здоров'я населення.

Аспірант

Чудінов С. В.

15.10.24